

Halk'a ve olaylara

Tercüman®

25 Ekim 2009 Pazar

Her sabah dünya yeniden kurulur, her sabah taze bir başlangıçtır

40 KRTÇV 1 TL Kr.

ISSN 1305-0087

İşsizlik patladı, ücretler eridi

İSMMMO'nun "Kriz Çalışanı Vurdu" başlıklı raporuna göre, krizin faturasının çok büyük kısmı "işli olan ya da bu süreçte işsiz kalan" çalışanlara çıktı. İşsizlik hızla artarken, çalışan başına reel brüt ücret sanayide yüzde 11.4, tarımda 12 düştü. Kriz, kişi başı milli gelirden de 1829 \$ götürdü

İSTANBUL Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMO), Türkiye'nin, "ekonomik krizden en fazla etkilenen ülkeler arasında yer aldığını, bu süreçte işsizler ordusunu en fazla büyüten ülkelerden biri olurken çalışanların alım gücünün de eridiği gelişmelere sahne olduğunu" savundu. İSMMMO'nun hazırladığı "Kriz Çalışanı Vurdu" başlıklı rapora ilişkin olarak yapılan yazılı açıklamada, Türkiye'nin, krize karşı ÖTV, KDV'de dönemsel indirimler, enerji başta olmak üzere bazı alanlarda teşvikler getirirken bu önlemlerin, krizin etkilerini, çalışan açısından hafifletmediği görüşüne yer verildi.

Sosyal yaralara yolaçacak

Krizin faturasının çok büyük kısmının, "işli olan ya da bu süreçte işsiz kalan" çalışanlara çıktığı ifade edilen açıklamada, "Alınan önlemlere karşın, reel ücretler geriledi. İşsizlik ve kayıt dışı çalışmaya arttı" denildi.

İSMMMO Başkanı Yahya Arkan, artan işsizlik ve ücretlerdeki reel gerilemenin sadece yoksulluğu artırmakla kalmayıp, sosyal yansımalarının olacağını da vurguladı. Arkan, Türkiye'nin krizi olmadığını savıyla en başında hafif atlatılacağı düşünülen krizin ağır sonuçlara neden olduğunu savunarak, Türkiye'nin aldığı önlemlerin işyerlerinin yaşamını sürdürmek üzere oluşturulduğunu, ancak çalışanlar açısından yeterli gelmediğini belirtti.

Krizin kaynağının finansal olması nedeniyle kaynak bulmak üzere, aslında çalışanlara ait olan İşsizlik Fonu'nun devreye sokulduğunu hatırlatan Yahya Arkan, şunları kaydetti: "Yapılan düzenlemeyle Fon'un milyarlarca lirası da önlem paketlerine dahil edildi. Aslında çalışan için bu da ek fatura oldu. Türkiye 2008 yılının ocak ayında, 22 milyon 388 bin kişilik işgücü arzına sahipti. Bu arzın, 19 milyon 798 binini 'işli olan' vatandaşlar yani işgücü oluşturdu. Aynı tarihte işsiz sayısı 2 milyon 591 bin kişi.

İşsizlik oranı yüzde 11.6 olarak açıklandı. 2008 yılının Eylül ayından itibaren krizin etkileri iyiden iyiye hissedilmeye başlayınca işsizlik hızla arttı. 2008 Aralık ayı itibarıyla işsizlik oranı yüzde 14 işsiz sayısı 3,3 milyon kişiye ulaştı.

İşsiz kalan iş bulamıyor

2009 yılında alınan önlemlerin de etkisiyle işten çıkarmalar yavaşlarsa da işsiz sayısı hiç 3 milyon altına inmedi. Haziran ayına gelindiğinde ise işsizlik oranı sadece yüzde 13'e, işsiz sayısı ise 3 milyon 269 bin kişiye indirilebildi. 2008 yılı başından 2009'un ikinci yarısına kadar geçen süreçte imalat sanayinde istihdam endeksi yüzde 12.0, inşaatta yüzde 25.3, ticaret ve hizmette yüzde 9, madencilikte yüzde 8,7, elektrik gaz ve su sektöründe yüzde 4.4 düştü. Toplam sanayideki gerileme ise yüzde 12 olarak gerçekleşti. Diğer bir ifadeyle işyerleri ayakta kaldı ama çalışanlar henüz kaybettiği işe dahi kavuşamadı. İşini koruyabilenlerin ise ücreti eridi."

İşte krizin faturası

İSMMMO'nun hesaplamasına göre, 2.2 milyon kişilik işsizler ordusu 4 milyon sınırını zorlarken işyerleri kriz nedeniyle ilk olarak çalışanları gözden çıkarınca kayıt dışı çalışma oranı da yüzde 45'leri aştı.	Türkiye'deki işsizlik, OECD verilerine de yansdı. 2009 yılının ikinci çeyreği itibarıyla Türkiye dünya işsizlik sıralamasında İspanya'nın ardından ikinci sırada yer aldı.
İşsiz kalanlar İş-Kur'a hücum etti. 2008 yılının tamamında 1 milyonu aşkın işsiz İş-Kur'un kapısına dayandı. Ancak, bunların sadece 97 bin 786'sı kurum tarafından bir işe yerleştirilebildi. 2009 yılının ilk sekiz ayında ise İş-Kur'a başvuranların sayısı 755 bini aştı.	İşsizlik hızla artarken çalışan başına reel brüt ücret de hızla düştü ve Haziran 2009 itibarıyla son bir yıl içinde sanayide yüzde 11.4 geriledi. Aynı dönemde, tarımda reel ücretlerdeki kayıp yüzde 12'yi buldu.
Kriz, kişi başına düşen milli gelirden de bin 829 dolar götürdü. 2008 yılında kişi başına gelir 10 bin 285 dolarken, 2009 yılında 8 bin 456 dolara düştü. DPT, bu rakamı, 2010 yılında ise 8 bin 821 dolar olarak tahmin etti.	